

FILIPINO

Wika at Panitikan

Filipino – Baitang 7

Alternative Delivery Mode

Unang Markahan – Modyul 7: Paggamit ng Retorikal na Pang-ugnay, Paglalahad at Pagbubuo ng Editorial na Nanghihiikayat Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa **Batas Republika 8293, Seksiyon 176** na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikap ang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon – Rehiyon 10

Regional Director: Dr. Arturo B. Bayocot, CESO III

Assistant Regional Director: Dr. Victor G. De Gracia Jr., CESO V

Development Team of the Module

Author/s:	Jovanie A. Tangca-an Judith D. Bañez
Reviewers:	Emma B. Cabibil, HT – I Marietess M. Santos, HT – I Alona A. Duhaylungsod, HT – I
Illustrator and Layout Artist:	Noel Jay S. Pahayac
Management Team Chairperson:	Dr. Arturo B. Bayocot, CESO III <i>Regional Director</i>
Co-Chairpersons:	Dr. Victor G. De Gracia Jr., CESO V <i>Asst. Regional Director</i> Edwin R. Maribojoc, EdD, CESO VI <i>Schools Division Superintendent</i> Myra P. Mebato, PhD, CESE <i>Assistant Schools Division Superintendent</i> Mala Epra B. Magnaong, Chief ES, CLMD
Members:	Neil A. Improgo, EPS-LRMS Bienvenido U. Tagolimot, Jr., EPS-ADM Samuel C. Silacan, EdD, CID Chief Lorena R. Simbajon, EPS - Filipino Rone Ray M. Portacion, EdD, EPS – LRMS Marilyn C. Panuncialman, EdD, PSDS Maria Cheryl T. Samonte, EdD, Principal III/District In-charge Agnes P. Gonzales, PDO II Vilma M. Inso, Librarian II

Inilimbag sa Pilipinas ng

Kagawaran ng Edukasyon – Rehiyon 10

Office Address: Zone 1, DepEd Building, Masterson Avenue, Upper Balulang, Cagayan de Oro City

Contact Number: (088) 880 7072

E-mail Address: region10@deped.gov.ph

Filipino

Unang Markahan – Modyul 7

Paggamit ng Retorikal na Pang-ugnay, Paglalahad at Pagbubuo ng Editoryal na Nanghihikayat

Ang materyal sa pagtuturong ito ay magkatuwang na inihanda at sinuri ng mga piling guro,ulong guro, punong guro, at Education Program Supervisor sa Filipino ng Kagawaran ng Edukasyon-Sangay ng Misamis Occidental. Hinihikayat namin ang mga guro at ibang nasa larangan ng edukasyon na mag-email ng kanilang puna at mungkahi sa Kagawaran ng Edukasyon- Rehiyon 10 sa region10@deped.gov.ph.

Mahalaga sa amin ang inyong mga puna at mungkahi.

Paunang Salita

Para sa mag-aaral:

Malugod na pagtanggap sa **Filipino 7** ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul 7 ukol sa Paggamit ng Retorikal na Pang-unay, Paglalahad at Pagbubuo ng Editoryal na Nanghihiikayat

Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang modyul na ito ay may mga bahagi at icon na dapat mong maunawaan.

Alamin

Sa bahaging ito, malalaman mo ang mga dapat mong matutuhan sa modyul.

Subukin

Sa pagsusulit na ito, makikita natin kung ano na ang kaalaman mo sa aralin ng modyul. Kung nakuha mo ang lahat ng tamang sagot (100%), maaari mong laktawan ang bahaging ito ng modyul.

Balikan

Ito ay maikling pagsasanay o balik-aral upang matulungan kang maiugnay ang kasalukuyang aralin sa naunang leksyon.

Tuklasin

Sa bahaging ito, ang bagong aralin ay ipakikilala sa iyo sa maraming paraan tulad ng isang kuwento, awitin, tula, pambukas na suliranin, gawain o isang sitwasyon.

Suriin

Sa seksyong ito, bibigyan ka ng maikling pagtalakay sa aralin. Layunin nitong matulungan kang maunawaan ang bagong konsepto at mga kasanayan.

Pagyamanin

Binubuo ito ng mga gawaing para sa malayang pagsasanay upang mapagtibay ang iyong pang-unawa at mga kasanayan sa paksa. Maaari mong iwasto ang mga sagot mo sa pagsasanay gamit ang susi sa pagwawasto sa huling bahagi ng modyul.

Isaisip

Naglalaman ito ng mga katanungan o pupunan ang patlang ng pangungusap o talata upang maproseso kung anong natutuhan mo mula sa aralin.

Isagawa

Ito ay naglalaman ng gawaing makatutulong sa iyo upang maisalin ang bagong kaalaman o kasanayan sa tunay na sitwasyon o realidad ng buhay.

Tayahin

Ito ay gawain na naglalayong matasa o masukat ang antas ng pagkatuto sa pagkamtan ng natutuhang kompetensi.

Karagdagang Gawain

Sa bahaging ito, may ibibigay sa iyong panibagong gawain upang pagyamanin ang iyong kaalaman o kasanayan sa natutuhang aralin.

Susi sa Pagwawasto

Naglalaman ito ng mga tamang sagot sa lahat ng mga gawain sa modyul.

Sa katapusan ng modyul na ito, makikita mo rin ang:

Sanggunian

Ito ang talaan ng lahat ng pinagkuhanan sa paglikha o paglinang ng modyul na ito.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
3. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
4. Obserbahan ang katapatan at integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
5. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagdaloy kung tapos nang sagutin lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong kay nanay o tatay, o sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa.

Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

TALAAN NG NILALAMAN

Alamin	-----	1
Subukin	-----	2
Aralin 1	-----	3
Balikan	-----	3
Tuklasin	-----	4
Suriin	-----	5
Pagyamanin	-----	7
Isaisip	-----	9
Isagawa	-----	9
Tayahin	-----	10
Karagdagang Gawain	-----	12
Susi sa Pagwawasto	-----	14
Sanggunian	-----	15

Alamin

Sa araling ito, matututunan mo ang gamit ng mga retorikal na pang-ugnay na ginagamit sa akda, paglalahad, at pagbuo ng isang editoryal na panghihikayat. Ang pag-uugnayan ng iba't ibang bahagi ng pagpapahayag ay mahalaga upang makita ang ugnayang namamagitan sa pangungusap o sa bahagi ng teksto.

Layunin

- a. Nagagamit nang wasto ang mga retorikal na pang-ugnay na ginamit sa akda (kung, kapag, sakali, at iba pa), sa paglalahad (una, ikalawa, halimbawa, at iba pa; isang araw, samantala, at iba pa), sa pagbuo ng editoryal na nanghihikayat (totoo/tunay, talaga, pero/subalit, at iba pa).

(F7WG-If-g-4)

- b. Natutukoy ang mga pang-ugnay na salitang ginamit sa mga pahayag.
- c. Nakasusulat ng isang editoryal na nanghihikayat gamit ang mga retorikal na pang-ugnay.

Subukin

Panuto: Piliin sa panaklong ang angkop na pang-ugnay sa pangungusap upang mabuo ang diwa. Isulat ang tamang sagot sa iyong sagutang papel o notbuk.

1. Umuwi siya nang maaga (dahil, ngunit) masama ang kaniyang pakiramdam.
2. (Oo, Maaari), ibibigay ko ang iyong hinihiling.
3. (Sakali, Kung) mang malihis ka ng landas ay huwag magdalawang-isip na tawagin ang Diyos.
4. Natuwa ang kaniyang kapatid (sapagkat, kaya) nangunguna siya sa klase.
5. (Dahil, Kaya) hindi ka kumain ng almusal, wala kang enerhiya para maglaro ngayong umaga.
6. Ang ating mahal na Pangulo ay may malasakit sa mga Pilipino (sapagkat, ngunit) pinairal niya ang seguridad sa mga tao.
7. Mayaman ang pamilyang Cruz (sakaling, samantalang) naghihikahos sa hirap ang pamilyang Lopez.
8. Naging malinis ang ating kapaligiran (dahil sa, subalit) sobrang pag-aalaga nito.
9. (Huling araw, Balang araw) darating din ang suwerte mo.
10. Abala ang lahat (kaya, ngunit) ikaw ay walang ginagawa sa bahay.
11. Magsipilyo nang tatlong beses sa (isang araw, dalawang araw) upang maiwasang masira ang mga ngipin.
12. Magdasal muna tayo (bago, mamaya) tayo kumain ng hapunan.
13. Naghihirap magtrabaho ang magulang mo (kasi, samantalang) inaaksaya mo lang ang perang bigay nila sa iyo.
14. (Dahil sa, Palibhasa) masamang bisyo, napariwara ang kaniyang buhay.
15. Tutulungan tayo ng Panginoon (kung, samantala) magdasal tayo araw-araw.

Aralin

1

Paggamit ng Retorikal na Pang-ugnay, Paglalahad at Pagbubuo ng Editoryal na Nanghihiikayat

Magandang araw!

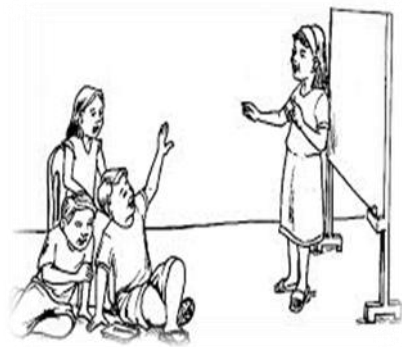
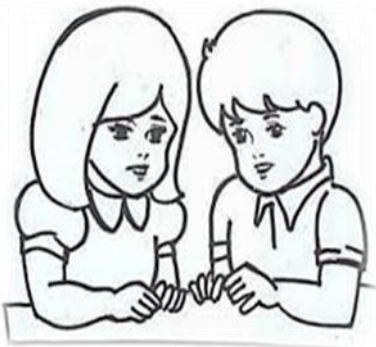
Sa pagtatapos ng araling ito, ikaw ay makagagamit nang wasto sa mga retorikal na pang-ugnay.

Handa ka na ba? Halina't ating simulan.

Balikan

Panuto: Pagmasdang mabuti ang mga larawan. Gumawa ng sariling kuwento tungkol sa tatlong magkakaugnay na larawan sa ibaba. Lagyan ito ng simula, gitna at nais na wakas. Gumawa ng isang talatang hindi bababa sa limang pangungusap. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel o notbuk. (10 puntos)

(Pamagat)

Tuklasin

Bago ka makagagamit ng mga pang-ugnay, kinakailangan mo munang linangin ang iyong kaalaman sa mga iba't ibang retorikal na pang-ugnay.

Retorikal na Pang-ugnay

Retorikal – isang masining na salita, parirala at pangungusap na ginagamit sa pagpapahayag.

Pang-ugnay – ay mga salitang nagpapakita ng relasyon o ugnayang namamagitan sa pangungusap o bahagi ng teksto. Pinag-ugnay nito ang dalawang salita, parirala o sugnay. Nakatutulong din ang pag-ugnay sa pagkakaroon ng kaisahan at ugnayan ng mga pangungusap sa loob ng isang talata.

Mga Iba't Ibang Retorikal na Pang-ugnay:

1. Pang-ugnay na ginagamit sa akda

- ❖ *Pang-ugnay na nagpapakita ng pag-aalinlangan o pagbabakasakali:*
kung, pag, sana, baka, pagka, kapag, sakali at iba pa

2. Pang-ugnay na ginagamit sa paglalahad

- ❖ *Paglalahad ng sanhi o dahilan:*
dahil sa, sapagkat, palibhasa at iba pa
- ❖ *Paglalahad ng suliranin o solusyon:*
ang problema ay, ang suliranin ay, ang deperensiya ay, ang tanong ay, ang sagot diyan ay, ang solusyon ay at iba pa
- ❖ *Paglalahad ng kuwento:*
isang araw, noong unang panahon, samantala at iba pa
- ❖ *Pagsusunod ng pangyayari o pagbibigay ng hakbang o proseso sa pagsasagawa ng isang bagay:*
una, ikalawa, ikatlo, kasunod, panghuli at iba pa

3. Pang-ugnay na ginagamit sa pagbuo ng editoryal na nanghihiikayat

- ❖ *Pang-ugnay na nagpapakita ng pagsang-ayon:*
totoo, oo, mabuti, sigurado at iba pa
- ❖ *Pang-ugnay na nagpapakita ng pagtutol:*
hindi, ngunit, pero, subalit, datapwat, bagama't at iba pa

Suriin

Basahin at unawaing mabuti ang isang editorial na nanghihikayat. Pansinin ang mga pang-ugnay na salitang initiman.

EDITORIAL - Walang disiplina sa pagtatapon ng basura
(Pilipino Star Ngayon) - June 17, 2018 - 12:00am

BASURA ang pangunahing dahilan **kaya** nagbabaha sa Metro Manila. Matagal nang problema ito. Ilang dekada na ang nakalipas **subalit** baha pa rin ang problema. At sa kabila ng lahat, marami pa rin ang hindi natututo at walang disiplina sa pagtatapon ng basura sa mga estero, kanal at mga ilog. Wala pa rin silang kadala-dala at walang malasakit sa kapaligiran. Ang mga basurang itinambak sa mga ilog ay iluluwa sa dagat at ibabalik naman ito ng dagat mismo sa mga dalampasigan. **Totoo** ang kasabihang “kung ano ang itinaapon mo, babalik din sa’yo.”

Ganito ang nararanasan sa kahabaan ng Roxas Blvd. sa tuwing may pagsama ng panahon o bagyo. **Kapag** nagalit ang alon sa Manila Bay, tatangayin ang mga basurang lulutang-lutang at ibabalik ito sa kalsada. **Kaya** ang mga basurang itinaapon ng mga walang disiplina magdudulot uli ng panibagong problema. Ang mga basura ring ito ang hahantong sa mga estero.

Noong nakaraang linggo, nagsagawa ng paglilinis sa Estero de Magdalena ang Metro Manila Development Authority (MMDA). Nagtulung-tulong para alisin ang napakaraming basurang plastic. Isinagawa ang paglilinis makaraang mag-viral sa social media ang estero. **Dahil sa** dami o kapal ng basura, maari nang maglakad sa ibabaw niyon na hindi malulubog.

Ngayon ay malinis na ang estero pero maaaring bukas o sa mga **susunod na araw**, tambak na naman ang basura roon. Balik na naman sa dati **sapagkat** walang disiplina ang mga nakatira.

Ang mga basurang iyon ang tatangayin muli sa Manila Bay at magpapaulit-ulit lamang ang tanawin. Isusuka ng Manila Bay ang basura sa Roxas Blvd at ibabalik din sa mga estero, kanal at iba pang *waterways*.

Nararapat makaisip ng solusyon ang MMDA at ang DENR kung paano madidisiplina ang mamamayan at magkakaroon ng takot na huwag magtapon ng basura sa *waterways*. **Dapat** kamay na asero ang gamitin para wala nang magtatapon ng basura na nagdudulot ng pagbaha. Kung **hindi** maghihigpit, walang katapusan ang problema. Ipatupad ang paglilipat o pag-aalis sa mga informal settlers. Bakuran ang mga gilid at pampang ng estero o ilog para **hindi** makabalik ang informal settlers na numero unong nagtatapon ng basura.

Gawain 1

Panuto: Tukuyin ang mga pang-ugnay na sinalungguhitan sa pangungusap. Piliin ang sagot sa loob ng kahon na nasa ibaba. Isulat ang titik ng tamang sagot sa iyong sagutang papel o notbuk.

- a. Pang-ugnay na ginamit sa akda
- b. Pang-ugnay na ginamit sa paglalahad
- c. Pang-ugnay na ginamit sa pagbuo ng editorial na panghihikayat

1. Noong nakaraang Linggo, nagsagawa ng paglilinis sa Estero de Magdalena ang Metro Manila Development Authority (MMDA).
2. Totoo ang kasabihang “kung ano ang itinaon mo, babalik din sa iyo.”
3. Basura ang pangunahing dahilan kaya nagbabaha sa Metro Manila.
4. Kung hindi maghihigpit, walang katapusan ang problema.
5. Dapat kamay na asero ang gagamitin para wala nang magtatapon ng basura sa *waterways*.
6. Balik na naman sa dati sapagkat walang disiplina ang mga nakatira.
7. Ngayon ay malinis na ang estero pero maaaring bukas o sa mga susunod na araw, tambak na naman ang basura roon.
8. Dahil sa dami o kapal ng basura, maaari nang maglakad sa ibabaw nito na hindi malulubog.

9. Ilang dekada na ang nakalilipas subalit baha pa rin ang problema.
10. Kaya ang mga basurang itinapon ng mga walang disiplina, magdudulot uli ng panibagong problema.

Pagyamanin

Gawain 2

Panuto: Kompletuhin ang mga pahayag gamit ang pang-ugnay na natalakay sa **Tuklasin** upang mabuo ang diwa ng pangungusap. Kopyahin ang pahayag at isulat ang sagot sa iyong sagutang papel o notbuk.

Halimbawa: Huwag kang mataranta kapag may sunog.

1. Subukin mong itama kung _____

2. Makinig ka sa iyong magulang kapag _____

3. Sinabi mo sana _____

4. Natatakot ako baka _____

5. Huwag magdalawang-isip na tawagin ang Diyos sakaling _____

Gawain 3

Panuto: Pagsunod-sunurin ang wastong hakbang sa pagsasaing. Isulat ang mga ito sa bawat bilang na may nakalaang pang-ugnay na nasa ibaba. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel o notbuk.

Mga Hakbang sa Pagsasaing

- Ihanda ang bigas. Tingnang maigi kung may ipa ba ito o wala. Kung mayroon itong ipa ay maaari itong tahipan sa bilo upang mawala ang ipa sapagkat ang ipa o darak ay maaaring makasama sa kalusugan kapag ito ay nakain.
- Ihanda ang malinis na kaldero kung ikaw ay magsasaing sa kalan. Maaari ring gamitin ang *rice cooker* kung mayroon.
- Kung malinis na ang kaldero, takalin ang bigas na naaayon sa dami ng inyong pamilya o ayon sa dami nang kakain ng kanin.
- Hugasang maigi ang bigas. Mas mainam na hugasan ito nang tatlong beses sapagkat hindi na ligtas ngayon ang mga bigas dahil sa mga kemikal na ginagamit na pamatay ng mga peste na ginagamit ng mga magsasaka. Ito ay maaaring makasama sa kalusugan ng kakain nito.
- Hugasan at lagyan ito ng tubig na naaayon din sa dami ng bigas.
- Isalang na ang kaldero o *rice cooker* at hintaying kumulo.
- Pagkatapos na kumulo ay hinaan ang apoy, walang problema kung sa *rice cooker* mo ito niluto sapagkat kusa itong mamamatay.
- Kung wala ng tubig ay maaari na itong ihain.

1. Una, _____.
2. Ikalawa, _____.
3. Ikatlo, _____.
4. Ika-apat, _____.
5. Ikalima, _____.
6. Ika-anim, _____.
7. Ikapito, _____.
8. Panghuli, _____.

Isaisip

Sa paglalahad, kailangang gamitin ng mga retorikal na pang-ugnay na salita. Ito ay kinakatawan ng pang-angkop, pang-ukol at pangatnig. Mahalaga ring tandaan na ang retorikal na pang-ugnay ay ginagamit sa akda (kung, kapag, sakali, at iba pa), sa paglalahad (una, ikalawa, halimbawa, at iba pa; isang araw, samantala, at iba pa), sa pagbuo ng editoryal na nanghihikayat (totoo/tunay, talaga, pero/subalit, at iba pa).

Isagawa

Gawain 4

Panuto: Bumuo ng pangungusap batay sa mga pangyayaring nagaganap sa ating lipunan ngayon. Gamitin ang mga pang-ugnay na salita na ibinigay sa bawat bilang. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel o notbuk

Halimbawa:

- Kung – Maraming tao ang mahahawaan sa sakit na COVID-19 kung ayaw sumunod sa utos ng pamahalaan.

1. Ngunit

2. Subalit

3. Samantala

4. Totoo

5. Palibhasa

Tayahin

Panuto: Punan ang bawat patlang sa pangungusap upang mabuo ang diwa nito. Piliin ang tamang sagot na pang-ugnay. Isulat ang titik ng tamang sagot sa iyong sagutang papel o notbuk.

1. _____ sipag at tiyaga nagtatagumpay ang lahat.
a. Palibhasa b. Dahil sa c. Dahilan sa d. Kapag
2. _____ may takot sa Diyos kaya agad humingi ng tawad.
a. Dahil sa b. Palibhasa c. Kaya d. Kung
3. Naging malinis ang ating kapaligiran _____ sobrang pag-aalaga nito.
a. dahil sa b. subalit c. sapagkat d. kung
4. _____ darating din ang suwerte mo.
a. Katapusang araw c. Huling araw
b. Isang araw d. Samantala
5. Abala ang lahat _____ ikaw ay walang ginagawa sa bahay.
a. pero b. subalit c. sapagkat d. ngunit
6. Magsipilyo nang tatlong beses sa _____ upang maiwasang masira ang mga ngipin.
a. isang araw c. tatlong araw
b. dalawang araw d. wala

7. Magdasal muna tayo _____ kumain ng hapunan.
- a. bago b. pagkat c. kaya d. ngunit
8. Naghihirap magtrabaho ang mga magulang mo _____ inaaksaya mo lang ang perang bigay nila sa iyo.
- a. kasi b. samantala c. dahil d. ngunit
9. _____ masamang bisyo, napariwara ang kaniyang buhay.
- a. Dahil sa b. Palibhasa c. Sapagkat d. Dahil
10. Tutulungan tayo ng Panginoon _____ magdasal tayo araw-araw.
- a. pero b. samantala c. sapagkat d. kung
11. _____ mang malihis ka ng landas ay huwag magdalawang isip na tawagin ang Diyos.
- a. Sakali b. Samantala c. Sapagkat d. Kung
12. Natuwa ang kaniyang kapatid _____ nangunguna siya sa klase.
- a. kaya b. pagkat c. sapagkat d. kung
13. _____ hindi ka kumain ng almusal, wala kang enerhiya para maglaro ngayong umaga.
- a. Kaya b. Samantala c. Sapagkat d. Kung
14. Ang ating mahal na Pangulo ay may malasakit sa mga Pilipino _____ pinaiiral niya ang seguridad sa mga tao.
- a. pero b. ngunit c. sapagkat d. kung
15. Mayaman ang pamilyang Cruz _____ naghihikahos sa hirap ang pamilyang Lopez.
- a. sakaling b. samantalang c. kapag d. kung

Karagdagang Gawain

Gawain 5

Panuto: Sumulat ng isang editoryal gamit ang retorikal na pang-ugnay. Pumili lamang ng isang paksa sa ibaba. Ang iyong editoryal na nanghihikayat ay hindi bababa sa 200 na salita. Gawing batayan ang rubrik na makikita sa ibaba para sa pagbibigay ng puntos. Isulat ito sa iyong sagutang papel o notbuk.

MGA PAKSA:

- COVID-19 Pandemic
- Pagsuot ng *Face Mask*
- Online Learning

Rubrik sa Pagsulat ng Editoryal

Krayterya	Napakahusay (5)	Mahusay (3)	Di-gaanong Mahusay (1)
Nilalaman (*2)	Napakalinaw at mabisang naipahayag ang kaisipang nais ipabatid	Malinaw na naipahayag ang kaisipang nais ipabatid	Hindi gaanong malinaw na naipahayag ang kaisipang nais ipabatid
Wastong gamit ng mga retorikal na pang-ugnay (*2)	Wasto ang lahat na mga retorikal na pang-ugnay na ginamit sa bawat pangungusap	Isa o dalawang mga retorikal na pang-ugnay ginagamit ay hindi wasto	Tatlo o higit pang retorikal na pang-ugnay na ginamit ay hinid wasto
Pagkamalikhain (*2)	Napakamalikhain ng ideyang nakapaloob sa akda	Malikhain ang ideyang nakapaloob sa akda	Hindi masyadong malikhain ang ideyang nakapaloob sa akda.
Kabuuan	30 puntos		

Halimbawa ng Editoryal:

Panimula

Ito ay nag-
lalaman ng
batayang balita
at reaksiyon.

Katawan

Inilalahad dito
ang mga detalye
ng mga opinyon
ng pahayagan at
ang mga
katotohanang
patibay
nitotungkol sa
isyu.

Kongklusyon

Naglalama nito
ng
pinakamahalaga
n kaisipan o
direksyon na
maaring kong-
kretong
solusyon, payo,
pakiusap, utos,
mapag-hamong
tanong, hula ng
maging bunga o

Adiksiyon sa computer, nakababahala

Nakababahala ang tumataaas na antas ng pagkalulong ng mga kabataan sa computer, lalo na sa mga mag-aaral na mula pitong gulang pataas. Sila ang laging laman ng mga internet café na ang mga may-ari o nangangasiwa ay walang ibang iniisip kundi ang magkamal ng salapi na hindi man lang iniisip ang kapakanan ng mga batang sa halip na nasa silid-aralan ay puro na lamang paglalaro ng computer ang ginagawa.

Hindi maikakaila ng malaki ang kontribusyon ng computer sa panahong ito. Sa pamamagitan ng internet, madaling naihahatid sa atin ang mga impormasyong nais nating malaman at naging susi ng ating ikatuto.

Ngunit sa kabilang dako, naging mitsa rin ito ng pagbubulakbol ng mga mag-aaral sa kanilang pag-aaral dahil sa pagkalulong nila sa mga computer games tulad ng counter Strike, Ragnarok, Red Alert at iba pa. Dito nilulustay kadalasan ng mga kabataan ang salaping pabaon sa kanila ng kanilang mga magulang.

Talamak din sa mga computer ang pornograpiya na lumalason sa isipan ng mga kabataan na siyang dahilan ng pagtaas ng antas ng kasong panggagahasa sa bansa. Dahil din sa nasanay na ang mga kabataan sa laro ng computer na may patayan o madugong labanan, balewala na sa kanila ang mga ito at halos hindi na sila kakikitaan ng pagkabahala sa tumataas na antas ng kriminalidad sa bansa.

Bago pa man maging huli ang lahat, nararapat na bigyan ng atensyon ng mga magulang ang pagsusubaybay sa kanilang mga anak. Kailangan din ang pakikipagtulungan nila sa mga guro sa paaralan upang matiyak nilang nasa paaralan ang mga ito sa oras ng klase. Kailangan din ang mahigpit na pagmomonitor ng mga kinaukulan sa mga internet café. Parusahan ang mga may-ari nito na nagpapasok ng mga menor de edad lalo na sa araw ng eskwela. Sa ganitong paraan maliligtas natin ang mga kabataan sa hindi mabuting epekto ng pagkakalulong sa computer.

Susi sa Pagwawasto

- Una, ihanda ang bigas. Tingnan ang maigi kung may ipa ba ito o wala.
- Kung mayroon itong ipa ay maaari itong tahipan sa bilo upang mawala ang ipa sapagkat ang ipa o darak ay maaaring makasama sa kalusugan kapag ito ay nakain.
- Ikalawa, ihanda ang malinis na kaldero kung ikaw ay magsasain sa kalan. Maaari ring gamitin ang *rice cooker* kung mayroon.
- Ikatlo, kung malinis na ang kaldero, takain ang bigas na naayon sa dami ng inyong pamilya o ayon sa dami nang kakain ng kainin.
- Ikapat, hugasang maigi ang bigas. Mas mainam na hugasan ito nang tatlóng beses sapagkat hindi na ligtas ngayon ang mga bigas dahil sa mga kemikal na ginagamit na pamatay ng mga peste na ginagamit ng mga magsasaka. Ito ay maaaring makasama sa kalusugan ng kakainin.
- Ikalima, hugasan at lagyan ito ng tubig na naayon din sa dami ng bigas.
- Ikaanim, isalang na ang kaldero o *rice cooker* at hintayin kumulo.
- Ikapito, pagkatapos na kumulo ay hinaan ang apoy, walang problema kung sa *rice cooker* mo ito niluto sapagkat kusa itong mamamatay.
- Panghuli, kung wala ng tubig ay maaari na itong ihain.

Gawain 3

Pagymanin

Surin	Tayahin	Subukin
1. b	1. a	1. dahil
2. c	2. b	2. Oo
3. a	3. a	3. Sakali
4. c	4. a	4. sapagkat
5. c	5. a	5. Dahil
6. b	6. a	6. sapagkat
7. b	7. a	7. samantalang
8. b	8. b	8. dahil sa
9. c	9. a	9. Isang araw
10. a	10. d	10. pero
Gawain 1		
1. b	1. a	1. dahil
2. c	2. b	2. Oo
3. a	3. a	3. Sakali
4. c	4. a	4. sapagkat
5. c	5. a	5. Dahil
6. b	6. a	6. sapagkat
7. b	7. a	7. samantalang
8. b	8. b	8. dahil sa
9. c	9. a	9. Isang araw
10. a	10. d	10. pero

Sanggunian

AKLAT

- Baisa-Julian, Ailene G. et al. *Pinagymang Pluma 7*. Quezon City: Phoenix Publishing House Inc, 2016.

MGA WEBSITE

- <https://www.philstar.com/pilipino-star-ngayon/opinyon/2018/06/17/18253/editorial-walang-disiplina-sa-pagtatapon-ng-basura>
- <https://brainly.ph/question/314882>

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Kagawaran ng Edukasyon – Rehiyon 10

Zone 1, DepEd Building Masterson Avenue, Upper Balulang

Cagayan de Oro City, 9000

Telefax: (088) 880 7072

E-mail Address: region10@deped.gov.ph